

Pe de altă parte, localizarea frecventă a *sîrbăriei* în cartierele din spre răsărit ale oraşului (Broşteni, Gîrlaşi) ar constitui un indiciu că satul *Sîrbi* de odinioară se afla situat nu departe de periferia estică ocupată pînă acum de grădinari.

În perioada care ne preocupă, cel dintîi grup de colonişti bulgari se stabileşte aici în 1793. Ştim aceasta dintr-o *carte de cercetare* făcută de Petre Vernescu, biv-vel logofăt, la 2 septembrie 1816, în pricina dintre egumenia mănăstirii Banu din oraşul Buzău şi coloniştii ce se împotriveau a da dijmă, susţinînd că ei sînt aşezaţi pe moşia slobodă a oraşului, şi nu pe locurile bisericii Broşteni, ale căror venituri le aduna, în acea vreme, mănăstirea Banu.

Egumenul de la Banu nu poate dovedi prin nimic drepturile pe care şi le arogă; diata lui Constantin Căpitanul, ctitorul Broştenilor, de asemenea nu spune nimic, iar cartea de cercetare a aceluiaşi diferend, din 1814, prezentată de egumen, cuprinde inexactităţi: martorii citaţi în cuprinsul ei înseriu în fals declaraţiile anterioare favorabile ce li se atribuie şi afirmă, dimpotrivă, că ei înşişi, cultivînd acele terenuri înainte de venirea bulgarilor, « dijmă n-au dat, fiind pămînt slobod, domnesc »<sup>1</sup>.

Sîrbii, adică bulgarii, întrebăţi de cînd au grădinile şi casele pe acele locuri de lîngă Broşteni, răspunseră « că de la întîia domnie a domnului Moruzi voievod (ianuarie 1793—august 1796), viind de lîngă Dunăre o somă de familii de sîrbi, şi vrînd să treacă la Rusia, i-a poprit aci în Buzău un medelnicer, Constantin Schina, ce se afla ispravnic la Buzău, dîndu-le ajutor cu lemne şi alte trebuincioase de şi-au făcut bordeie într-acest loc Broşteni, ... care, de atunci, făcîndu-şi case şi grădini, de sînt peste ani 20, dijmă sau clacă nimăru i n-au dat »<sup>2</sup>.

De partea lor se aliniază, prin declaraţii categorice, « toţi oroşanii vechi », arătînd că « acel loc este moşie domnească, a oraşului ». O încercare identică a episcopiei de a-i cotorpi în 1804 a rămas de asemenea fără rezultate, pentru că « au ieşit sîrbii şi alţii şi au mers la isprăvnicie » relatînd adevărul, « şi aşa s-au tras episcopia înapoi »<sup>3</sup>.

Din cele arătate mai sus, se vede limpede că, în perioada de care ne ocupăm, primul grup de colonişti bulgari se aşază lîngă oraşul Buzău în vara anului 1793, la sfîrşitul războiului ruso-turc, încheiat în ianuarie 1792, prin pacea de la Iaşi, an în care Constantin Schina ocupa într-adevăr funcţia de ispravnic<sup>4</sup>, iar în 1816, cînd a avut loc cercetarea, grupul din 1793 se afla încă aici. Locul pe care se aşezaseră, fără nici o sarcină pentru ei, era loc slobod al oraşului, fost moşie domnească.

Cartea de cercetare nu specifică însă numărul familiilor bulgare aşezate lîngă oraşul Buzău în 1793 şi nici locul de unde veniseră.

Ştiri preţioase despre acest grup aflăm însă în raportul isprăvnicatului de Teleorman, din 1 mai 1794, adresat domnului, căruia îi cere instrucţiuni

<sup>1</sup> De altfel, la 7 martie 1814, cînd egumenul de la Banu se jeluieşte domnului împotriva *sîrbilor*, care-şi făcuseră grădini pe moşia bisericii Broşteni, că « nu se supun să dea dijmă cu cuvînt că este moşia slobodă », el însuşi adevereşte, cîteva rînduri mai jos, zidirea Broştenilor de un « căpitan Caloian pă moşia slobodă care se cheamă domnească » (Arh. st. Buc., *Mănăstirea Banu*, pachet. XLIII, f. 89), adică exact teza susţinută de bulgarii grădinari!

<sup>2</sup> Arh. st. Buc., *Mănăstirea Banu*, pach. XXXVIII, actul 19.

<sup>3</sup> *Ibidem*, act. 19 v.

<sup>4</sup> La 5 iunie 1793 semnează ca ispravnic al jud. Buzău anaforaua privitoare la nişte bani furăţi păhărnicesei Minculeasa (V. A. Urechia, *Istoria românilor*, tomul IV, Bucureşti 1893, p. 587—588).